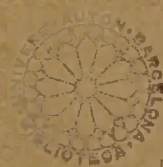

ARTS i BELLS OFCIS

AVINYÓ, 30, PRAL.

Any 12 ptes.

Setembre 1929

Núm. 150 ptes.

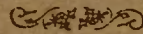
ARTS I BELLS OFICIS

REVISTA MENSUAL IL·LUSTRADA PUBLICADA SOTA EL PATRONAT
DEL
FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES

DIRECTOR:

EUSEBI BUSQUETS

COL·LABORACIÓ DELS MÉS NOTABLES ESCRIPTORS D'ART DE LA NOSTRA TERRA

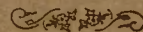

S'HA POSAT A LA VENDA EL PRIMER VOLUM D'AQUESTA
PUBLICACIÓ CORRESPONENT A 1927-1928, REL·LIGAT AMB
MAGNÍFIQUES TAPES DE TELA ANGLESA ESTAMPADAES A
DUES TINTES I OR - PREU: 25 PESSETES

AIXÍ MATEIX, I A FIDE DONAR MAJORS FACILITATS ALS NOS·
TRES SUBSCRIPTORS, ENS ENCARREGUÉM DEL REL·LIGAT
DE LES COL·LECCIONS QUE SE'NS TRAMETIN EN BONESTAT
AL PREU DE 7·50 PESSETES COMPRESSES LES TAPES

TAPES SOLTES: 5 PESSETES

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: AVINYÓ, 30, PRAL.

FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES
BARCELONA

EL CURS D'ASSAIG DE L'ESCOLA MASSANA

fi de donar compliment a la clàusula del Llegat Massana que tracta de la creació d'unes escoles artístico-tècniques, el Patronat de les Fundacions d'aquest nom va recordar-se amb molt bon encert del «Foment de les Arts Decoratives», el qual ja feia temps que es dedicava a la divulgació de les ensenyances artístiques organitzant curssets especialitzats teòrico-pràctics d'alguns dels més representatius oficis d'art que a la nostra terra havien gaudit d'un gloriós passat, i també d'aquells, poc coneguts o ignorats, la introducció i expandiment dels quals entre nosaltres era considerada beneficiosa.

Acceptat per l'al·ludida entitat, a tall de prova, l'encàrrec d'organitzar la projectada escola, i aprovat el pla d'ensenyaments proposat (al qual, de moment, no pogué donar-se tota l'extensió desitjada, car la limitació del pressupost no ho permetia), s'organitzaren les aules, es nomenà el professorat i el dia 28 de gener d'aquest any foren inaugurades les tasques del curs senzillament, modestament, sense gaire fressa ni trasbals, tal com escau a una institució on la normalitat del treball quotidià és la sola cosa que ha de comptar.

A l'organització d'aquesta escola el «Foment de les Arts Decoratives» hi aportà, junt amb el seu provat entusiasme per aquestes coses, l'experiència adquirida amb les seves anteriors provatures, i per això l'èxit més falaguer ha estat assolit en aquest primer assaig.

Es clar que l'ideal hauria estat organitzar un centre docent de prou amplitud i eficàcia on poder ensenyar i aprendre tota mena d'especialitats artístiques, on fossin assajades, tal com en un laboratori, les més modernes tècniques i procediments de treball, car tots els nostres Bells Oficis, sense distinció, són tarats de rutinisme i senten la necessitat d'una renovació que els posi en condicions de poder competir artísticament i econòmicament amb llurs similars d'altres indrets; però la creació d'una escola de tan ambicions abast pressuposa una potència econòmica que solament amb els anys i amb l'ajut de tots els elements interessats (particulars i oficials) podrà assolir-se. Calgué, doncs, desentendre's d'idealismes i, seguint un sà i lloable criteri oportunista, subjectar-se a la realitat i procedir de conformitat amb ella sotmetent-se a les seves limitacions. El més important era plasmar l'embrió i embolcallar-lo de l'escalf, de l'entusiasme i de l'abne-

gació que pressuposa el fet de la paternitat: la resta ja vindrà naturalment si l'enveja o la malícia dels homes no li aturen el normal desenvolupament.

Les ensenyances donades són: Repujat, cisellat i esmaltat dels metalls; Art del re-
tauler daurador; Pintura decorativa; Tallat i gravat del cristall a la mola; Esmalt d'art; i
com a complement i nexa d'aquestes diverses ensenyances, i a fi d'arribar a assolir la
unitat d'estil característica d'una veritable escola, tots els alumnes, sense distinció, han
assistit a l'aula de dibuix i estilització d'elements naturals. D'altra banda, les aules han
estat muntades com a veritables tallers i els mètodes de treball emprats han estat els
mateixos seguits en la realitat viva de les manufactures industrials. Per diverses raons
s'ha evitat també l'excessiva aglomeració d'alumnes limitant llur nombre a deu per cada
classe, cosa que facilita el contacte directe d'aquests amb el professor, veritable garantia
d'eficàcia de tot ensenyament, i facilita la selecció que naturalment s'opera en totes les
escoles. S'ha cregut també que era preferible la formació d'un sol bon tècnic a la de
molts de mediocres o senzillament dolents.

L'escull més gros es presentava en la tria i designació del professorat, ja que calia
defugir el tipus, tan corrent, del teoritzador retòric, més o menys informat, més o menys
erudit, però inhàbil per a la més senzilla realització, i cercar l'home veritablement espe-
cialitzat, mestre formal en la matèria que li fos confiada, car no podia defugir-se l'aforis-
me que diu que «solament pot ensenyar-se bé allò que realment sap fer-se».

Als tallers i entre els pràctics foren cercats, doncs, els mestres als quals anava a
confiar-se la tasca, tan plena de responsabilitat, de formar els futurs artesans i artistes,
i cal dir que l'encert en aquest aspecte ha estat complet. Tots els designats són tècnics
de provada aptesa en llur especialitat, i llur joventut constitueix una veritable garantia de
l'entusiasme que sempre ha de sentir l'home dedicat a transmetre als altres els seus co-
neixements: els germans Xavier i Valeri Corberó, professors de la classe de repujat,
cisellat i esmaltat de metalls, formats com a veritables obrers dins l'ambient del taller del
seu pare, el conegut mestre cisellador; En Bonaventura Sabater Pastor, el mestre re-
tauler daurador, deixeble d'En Dionís Renart i Bosch, de qui heretà l'admiratiu entusias-
me per aquest bell ofici, de tan gloriosa tradició a la nostra terra, al qual, però, sap
infondre un veritable i escaient sentit de modernitat ben allunyat del còmode *pastiche*
arqueologista; En Joan Muntasell, el millor, per no dir l'únic, dels gravadors de cristall
a la mola que posseïm, tan entusiasta d'aquest admirable art poc menys que desconegut
actualment entre nosaltres i, en canvi, conreat amb tant d'èxit en altres indrets d'Europa;
En Miquel Soldevila, de qui no ens caldrà fer l'elogi, car prou conegut és pels seus insu-
perables esmalts de totes les persones amants de les selectes manifestacions de l'art
nostre; i, finalment, En Jaume Busquets, professor de les classes de Pintura decorativa
i de Dibuix i estilització d'elements naturals, format a la vella Escola Superior dels
Bells oficis, al qual fou confiada la direcció.

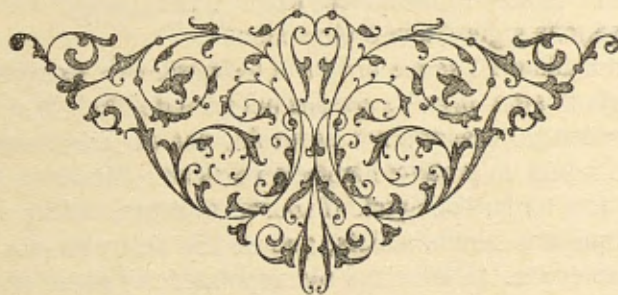
Com es veu, l'encert en la designació dels professors ha estat verament remarca-
ble (cosa que han demostrat a bastament els resultats obtinguts en aquest breu curs
d'assaig), però la designació del director dóna la mida de la cura posada en aquest deli-
cat aspecte de la constitució de l'escola, car la direcció n'és, podríem dir, l'òrgan motor,
el propulsor de tota la seva vida, i si aquest febleja, si aquest falla, tot l'organisme se'n

ressent i en pateix. Aquest nomenament hauria pogut recaure, si voleu, en un artista més eminent o de més anomenada; però difícilment en trobaríem un altre que, com En Busquets, conegués tan bé les reals necessitats actuals de l'art nostre i sentís, sota la seva aparent fredor, contingut i velat per la seva amable ironia, un tan arborat entusiasme per l'obra que li ha estat confiada. D'aquest entusiasme i de la compenetració de tots els professors amb l'esperit de l'escola, obra de tots ells, cal esperar-ne grans resultats, els quals, si no immediatament d'aquí a uns quants anys, han d'exercir una saludable influència en els nostres bells oficis, tan decaiguts alguns d'ells, i, en general, presos d'una secular rutina o, el què encara és pitjor, esclaus d'influències estrangeres no pas sempre tan beneficioses com fóra de desitjar.

No voldríem pas que aquests elogis nostres semblessin desmesurats i encara menys que fossin tinguts com a responent a mires interessades, no: els que tingueren l'avinentesa de visitar l'exposició celebrada a la fi del curs passat saben bé que les nostres paraules no són excessives i que s'ajusten a la realitat, car ningú no podia esperar que en tan poc temps, i en un curs de preparació i assaig com fou el passat, poguessin assolir-se uns resultats tan remarcables, majorment tenint en compte que per a la majoria dels alumnes ha estat aquest el primer contacte amb unes realitats artístiques per ells ignorades i amb unes tècniques també per ells completament desconegudes.

Vegeu ara les reproduccions adjuntes d'alguns dels treballs exposats en l'esmentada exposició de fi de curs, i per ells podreu fer-vos càrrec de la justesa dels precedents judicis i de les ben fonamentades esperances que cal posar en una escola com la que ens ocupa, la qual cal desitjar que pugui desenvolupar-se amplament i per llarg temps a fi que pugui llevar els saborosos fruits que tots esperem.

E. B. C.

L'INDIVIDUALISME, L'ORIGINALITAT I LA COL·LABORACIÓ

Heus aquí una de les virtuts-defectes més característiques del nostre poble: l'individualisme, el qual és evident que constitueix una virtut per tal com acusa i manté la nostra personalitat privant-la de caure en l'amorfisme del ramat, de la multitud innominada, per tal com ens dóna consciència de la nostra significació i responsabilitat i dels nostres deures envers els nostres germans i de la humanitat en general, però que degenera en defecte, en gros defecte, així que esdevé exagerat i esquerp tornant-nos desconfiats i egoistes i fent-nos ineptes per a tota obra de col·laboració o d'ordenat conjunt. D'ell podríem dir que és la balança del nostre esperit; que, com el llegendari arbre paradisiàc, guarda en el seu si el fecundant principi de les més excelses virtuts i el virus metzinós i corrosiu dels més grossos pecats. La noble emulació propícia a totes les superacions i la sòrdida avarícia insensible a totes les dolors; l'amor equànime, desinteressat i pur, prompte a tot sacrifici, o la innoble passió egoista i bestialment luxuriosa: heus aquí els fruits que pot donar l'individualisme segons sigui d'una o altra mena.

Encara que afortunadament sense arribar a les perilloses extremitats apuntades, els artistes, ja des dels nostres primers passos pel camí de l'Art, hi som molt propensos, a caure en un individualisme esquerp i agressiu, car no compremem o no se'ns fa comprendre que l'Art no és un producte isolat o particular, sinó que forma part del patrimoni comú al qual tots tenim l'obligació d'aportar el nostre esforç a fi d'augmentar-ne els cabals. Això fa que ens sentim isolats, que en lloc de trobar-nos emparats i regits per unes lleis immutables (les de la mútua correspondència) superiors i anteriors a nosaltres, que no coarten la nostra llibertat, ans al contrari, l'emparen i condicionen, ens trobem abandonats a les nostres pròpies forces i, amb la irreflexió consegüent als pocs anys, ens creguem cadascun de nosaltres centre emanador de noves lleis i normes, i amb l'urg natural del qui se sent afalagat pels primers èxits (generalment domèstics) o es creu superior als altres (natural conseqüència de l'educació rebuda), ens creguem tots amb possibilitats d'esdevenir grans genis, i, menyspreant tota altra obra que no sigui la

pròpia, anem isolant-nos cercant la inspiració no obertament i francament entre els nostres contemporanis, sinó amb vergonyant clandestinitat entre les produccions més llunyanes o exòtiques que així, per ésser poc conegudes, li donen una versemblança d'originalitat.

Cal ésser modest i cal tenir present que el geni, quan veritablement existeix aquesta rara floració de l'esperit humà, no necessita conreus especials ni necessita altres materials que els que té a l'abast per a manifestar-se, ja que per ell mateix posseeix prou força i virior internes per a arribar, sense necessitat d'ajudes exteriors, a la seva completa i brillant eclosió.

Caldria esforçar-nos a desenrotllar en nosaltres el sentiment de la col·laboració i de la mútua correspondència: si ens fos estimulat fortament l'hàbit de la convivència i de l'afectuós respecte, arribaríem a formar dels artistes una veritable germandat, oberta i expansiva, en lloc d'una col·lectivitat d'individus isolats, desconfiats i recelosos com avui malauradament acostuma a succeir. Perquè és evident que sols assolint aquesta compenetració de sentiments, que sols arribant a considerar l'obra pròpia no com a producte particular i exclusiu, sinó com a obra de tots, arribarem a posseir aquella ductilitat d'esperit que és l'únic mitjà eficaç per a arribar a la concreció artística de la moderna sensibilitat.

Caldria que ens esforcéssim a recobrar l'equilibri perdut i que, essent evident que totes les estridències són igualment perniciosos, tant les que s'inspiren en un exagerat conservadorisme (enemic acèrrim de tot intent evolutiu o de renovació) com les que contràriament preconitzen una excessiva llibertat, anarquitzant i iconoclasta, servéssim una i equilibrat criteri que ens lliurés de caure en innecessàries i sempre perilloses extremitats.

La resultant del conreu d'aquest pernicios individualisme que en lloc d'enrobustir la personalitat de l'artista la deixa indefensa i a mercè de les més contraposades influències que tothora el sol·liciten i pugnen per anul·lar-la, és l'exacerbació del desig de singularitzar-se, l'anhel d'assolir l'originalitat, costi el què costi, com a única defensa possible contra la disbauxa de conceptes i tendències que no deixen d'assetjar-lo. Si, com hem dit suara, l'artista abandonés el fals i egoístic criteri de considerar la seva obra com a cosa exclusiva, isolada i desproveïda de tot lligam amb la restant producció artística contemporània i, al contrari, s'acostumés a considerar-la tal com realment és, com a producte de la col·laboració i de les idees de la societat en què viu i treballa, no malmetria les seves energies debatent-se desesperadament cercant en va una originalitat inassolible o que rarament s'aconsegueix. Tots en un moment de gràcia podem copsar una nova modalitat, podem aportar un nou matís, un nou guany al patrimoni comú, i aquesta aportació, per modesta que sigui, sempre vindrà a acreixentar el nostre patrimoni; però l'originalitat a ultrança no cal cercar-la, ja que si no es presenta espontàniament tot el què fem, tota la nostra producció no serà sinó el resultat d'una treballada i fatigosa cerebració.

Abandonem-la, doncs, aquesta pruija de singularitzar-nos; no ens esforcem debades cercant una originalitat inassolible, sovint il·lusòria i sempre relativa; defugim-lo, aquest exagerat i eixorc individualisme que ens fa ineptes per a tota obra col·lectiva, i

esforcem-nos per arribar a posseir aquella ductilitat d'esperit a què ens referiem suara, que ens permeti realitzar aquesta obra de col·laboració i de mutual respecte, única tasca fecunda i única manera de formar escola i, per la mateixa raó, de crear un estil.

En totes les grans èpoques de l'Art es veu ben manifesta aquesta mútua col·laboració dels artistes que preconitzem, aquesta unitat de pensament que es fa tan necessària per arribar a aconseguir la plasmació d'un nou estil; en totes elles hom troba una grossa munió d'obres la paternitat de les quals és molt dubtosa i gairebé impossible d'atribuir a aquest o aquell artista si no es posseeixen documents fidedignes que ho acreditin. I mentre nosaltres no hi arribem, a aquest cas, mentre no ens esforcem a assolir-lo, aquest grau de mútua compenetració, no cal pas pensar que sigui possible la concreció plàstica del modern pensament estètic, ja que serà ben palès que aquest pensament no existeix sinó en estat atòmic i tan disgregat que es fa impossible tota valoració. I aquesta disgregació, aquesta manca d'unitat del pensament artístic modern, fatalment subsistirà sempre si no arribem a agrupar-nos a l'entorn d'una idea que serveixi de nexa, d'uns principis que vinguin a establir una orientació, a traçar un camí que mení endavant; si no arribem a guarir-nos d'aquest malaltís enyorament que ens fa divagar mirant enrera o al lluny i ens fa mirar amb menyspreu la vida contemporània considerant-la en extrem utilitària i com a enemiga de l'Art.

Un estil no és ni pot ésser obra d'un sol home: cap geni no ha arribat a crear-lo ni cal esperar que mai es presenti aquest cas portentós, car és l'obra de tots, de grans i de xics, d'artistes eminents i de modestos artesans. Tots, dins de llurs possibilitats, han d'aportar-hi llur esforç, llur fervorosa col·laboració; i sols així, a força de treball, a força de pastar i polir i alambinar uns principis i esprémer tot el sentit de les idees estètiques que informaran el nostre treball, tota la nostra actuació artística, arribarem a plasmar-lo, el nostre estil, i a donar-li vida i forma concretes.

DÒRIC

EL CONCURS PER A L'ADJUDICACIÓ DEL PREMI MASSANA

ANY I. — 1929-1930

Una de les diverses deixes que el senyor Agusti Massana féu a la ciutat de Barcelona és la que es consigna en el següent apartat del seu testament, que diu així: «Deixo igualment a la ciutat de Barcelona, i en sa representació al seu Excm. Ajuntament, la quantitat de dues centes mil pessetes en obligacions del Deute de la pròpia Corporació, estimades per llur valor a la par, com a capital de la Fundació d'un Premi que haurà d'ésser adjudicat cada quatre anys en quantitat de vint mil pessetes a l'autor d'una obra il·lustrada que tracti d'*Indumentària* o *Iconografia de Catalunya* (una i altra anteriors a l'any mil vuit cents cinquanta cinc) que es presenti al Concurs, que es convocarà amb l'anticipació i publicitat convenients, havent de reunir l'obra premiada les condicions que seran fixades per la Junta de Patronat de la qual es parlarà després. Per a l'administració dels capitals llegats i per a l'adjudicació del premi, l'Excm. Ajuntament haurà de crear una Junta de Patronat sota la presidència de l'Excm. Sr. Alcalde Constitucional, dos senyors Regidors que formin part de la Comissió encarregada de les institucions de Cultura o Belles Arts del Municipi i quatre Presidents d'altres tantes Corporacions artístiques d'aquesta Ciutat, elegits per la mateixa Corporació Municipal. El Premi haurà d'ésser lliurat solemnement a l'autor el dia catorze d'abril de l'any que correspongui, i l'obra premiada haurà d'ésser editada amb càrrec a les rendes de la Fundació en nombre prudencial d'exemplars, una part dels quals es destinarà a la venda i la resta serà distribuïda per l'Excm. Ajuntament entre Institucions de cultura superior i Biblioteques públiques. Les restants condicions de la Fundació hauran d'ésser fixades per l'Excm. Ajuntament, a proposta dels Marmessors, en l'acta de creació del Premi i remesa del capital llegat »

De conformitat amb la clàusula transcrita, el dia 9 d'abril de 1923 l'Ajuntament va pendre el següent acord:

«El *Premi Massana* s'adjudicarà en quantitat de 20.000 pessetes a la millor obra que es presenti al Concurs que la Junta de Patronat convocarà a l'efecte cada quatre anys, determinant les condicions i requisits que la pròpia Junta de Patronat determini en les bases que oportunament donarà a conèixer amb la màxima publicitat possible i que seran anàlogues a les que es contenen en les de l'anomenat "Premi Martorell", conformant-les amb tot el que s'estableix en la precedent clàusula testamentària »

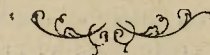
Per donar efectivitat al precedent acord, el Patronat de les Fundacions convoca ara un Concurs per a l'atorgació del *Premi Massana* de conformitat amb les següents

B A S E S

- I Serà atorgat un sol premi de 20 000 pessetes a la millor obra il·lustrada que tracti d'«Iconografia Religiosa, Històrica o Popular de Catalunya» o «Història de la Indumentària a Catalunya», de caràcter general o monogràfic, relativa a èpoques anteriors a l'any 1855, que es presenti en aquest Concurs, si ho mereixés a judici del Jurat que es nomeni.
- II S'admetran a concurs obres d'autors nacionals o estrangers, les quals, en tot cas, seran signades per llurs autors i redactades en forma definitiva, a fi que llur impressió no faci necessària una intervenció ulterior.
- III Es condició indispensable que les obres presentades no hagin estat publicades ni premiades en altres concursos ni subvencionades per l'Ajuntament de Barcelona.
- IV Les obres podran ésser impreses o no i escrites en qualsevol de les llengües neollatines, o en anglès o alemany. No obstant, en cas de presentar-se escrites en un d'aquests darrers idiomes, hauran d'anar acompanyades d'un resum fet en una llengua neolatina.
Les obres no impreses hauran de presentar-se copiades a màquina.
- V Si el premi recaigés en una obra impresa, la Fundació adquirirà un nombre prudencial d'exemplars que no podran ésser posats a la venda.
- VI Si l'obra no fos impresa, la Fundació podrà editar-la en l'idioma que cregui més convenient, si les seves rendes li ho permeten, i dintre d'un termini que no podrà excedir de dos anys comptats des del dia de l'adjudicació del premi. En aquest cas, l'exemplar original i l'edició de l'obra restaran de propietat de la Fundació, la qual en remetrà cinquanta exemplars a l'autor.
- VII Si el Patronat de la Fundació deixés transcórrer el terme senyalat en la base anterior sense editar l'obra o renunciés a aquest dret, l'autor quedarà en llibertat de publicar l'obra premiada posant-se d'acord amb la Junta del Patronat sobre la manera d'utilitzar l'original presentat, el qual, en tot cas, haurà de restar a l'Arxiu de la Fundació.
L'exemplar original no podrà ésser consultat pel públic abans de la seva publicació o abans de transcorreguts quatre anys des de l'adjudicació del premi.
- VIII Les obres podran presentar-se a Casa de l'Ardiaca (carrer de Santa Llúcia, núm. 1), a nom de D. Santiago Marco, secretari del Concurs, fins a les dotze del matí del dia 31 de desembre de 1929.
- IX El Jurat estarà compost per cinc membres competents nomenats oportunament pel Patronat, el President del qual presidirà les seves deliberacions.
- X El veredictes del Jurat ha de fer-se públic el dia 14 d'abril de 1930.
- XI En cas d'ésser declarat desert aquest primer Concurs, la celebració del següent haurà de tenir lloc l'any 1930.

Barcelona, 1.er d'agost de 1929.

EL SECRETARI DEL CONCURS,
SANTIAGO MARCO

ESTEVE RIERA
Confiter i Pastisser

Pa de luxe
RAMBLA DE CANALETES 9 i 11.
CARRER DE MALLORCA 307 i 309:
PORTAL DEL ANGEL, 18
BARCELONA

J A U M E B U S Q U E T S

Relligaments de tota mena : Treballs econòmics : Treballs de bibliòfil
SALMERON, 245. INT. BARCELONA (GRACIA)

teixits per a mobles i decoració

catifes, tapissos Aubusson, teles Jouy,
estors i cortinatges, passamaneria

Albert Cronc

Rambla Catalunya, 32

Telefon 17476
BARCELONA

Casa General:

**23, 25, 27 i 29, rue du Mail
PARIS**

SALA BARCINO

EXPOSICIÓ DE PINTURES → ART ANTIC I MODERN

*Marcas, Motlures, Policromats,
Gravats. ∘ Relleus, Vidres
Objectes d'art i per a regal.*

V. Garcia Simón

Rambla Catalunya, 29 - Barcelona

Telefon 15677

AGUSTÍ FAYOS

FUSTER

Instal·lacions per magatzems,
botigues, i despatxos

✦
Fusteria per a Obres

✦
Projectes i pressupostos

MALLORCA, 354, BIS - BARCELONA

PARQUETS I DECORACIÓ - BASTUS QUERALTO I C^{IA}
SANTA ELENA, 416 BARCELONA TELEFON 16343

* ———— *
* ———— *
* ———— *
* ———— *
* ———— *
* ———— *
* ———— *
* ———— *
* ———— *
* ———— *
* ———— *
* ———— *

RAMONTOBELLA

MESTRE IMPRESSOR

IMPRESOS COMERCIALS, TREBALLS D'ART ESPECIALITZAT, ALBUMS,
LLIBRES D'AUTOGRAFS, DIPLOMES, CONCURSOS, ETC.

18, CARME ≈ BARCELONA ≈ TELEFON 19634

PUBLICACIONS DEL
"FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES"

ANUARI

AQUESTA INTERESSANT PUBLICACIÓ, QUE COMENÇA A PUBLICAR-SE L'ANY 1919, OBTINGUÉ, DES DE BON PRINCIPI, LA MÉS BONA ACOLLIDA ENTRE ELS NOSTRES ARTISTES I AFICIONATS

ANY 1924-1925 - VOLUM DOBLE 40 PTES.

Publicacions del
"FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES"

Per la bellesa de la Llar humil

Recull d'orientacions

Obra profusament il·lustrada amb 50 làmines en negre i en colors. Alçats i plantes d'edificis, conjunts de decoració interior, moblament, etc.

Preu: 18 pessetes

TREBALLS EXECUTATS A L'ESCOLA MASSANA

Pintura a l'oli

Cristall gravat a la mola.

Plat i gerro de coure repujat.

ESCOLA MASSANA

Bodegó (Aquarel·la)

Bodegó (Oli)

Natura morta (Oli)

La Pinacoteca

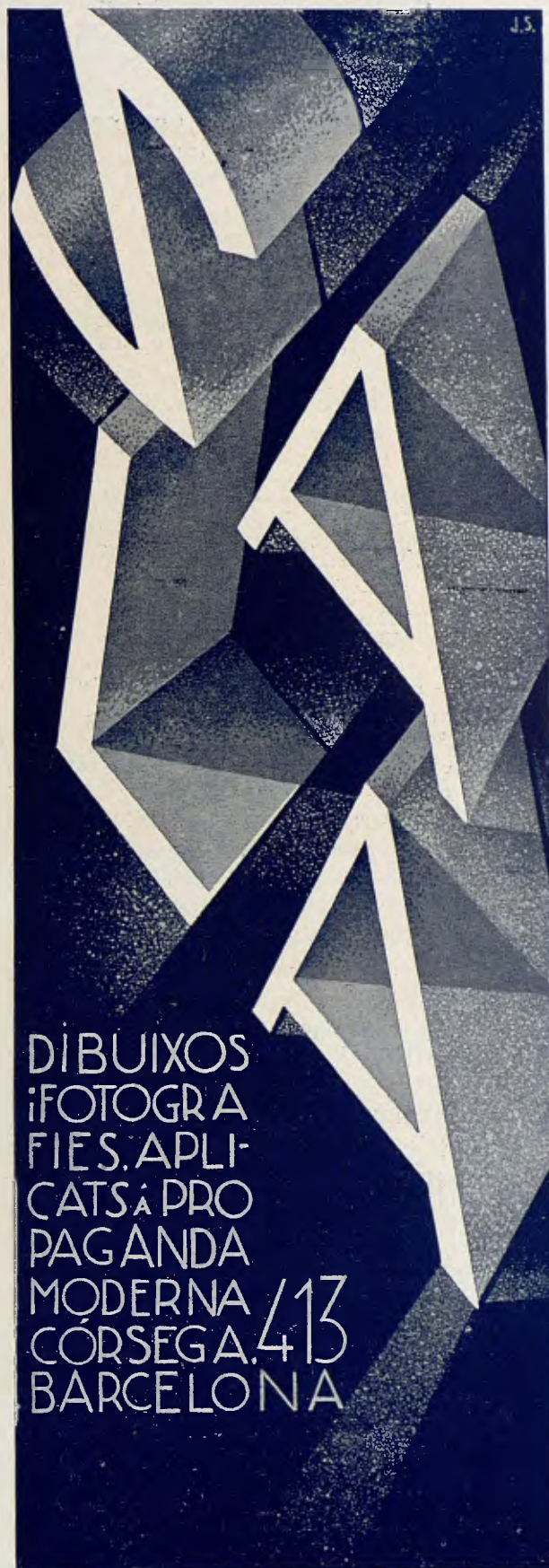
de Gaspar Esmatjes

Marc s
Gravats

Sala
d'Exposicions

Barcelona
Passeig de Gràcia, 34

DIBUIXOS
i FOTOGRAFIES APLICATS A PROPAGANDA MODERNA
CÓRSEGA, 413
BARCELONA

GUIA DE LES ARTS I BELLS OFICIS

Antiguitats

ESCLASANS VDA. TRIUS, MARIA; Pietat, 10

Ceràmica

VICENS, CASIMIR; Tallers, 72. Tel. 15644

Construcció i decoració

MOYA, J.; Aragó, 184 Tel. 73852

Constructors d'obres

AGUSTÍ, JAUME; Aragó, 222, ent. Tel. 11966
SOLÉ PAMIES, JOAN; (Sans) Valladolid, 11. Tel. 32261
TORRES, ANTONI; Diputació, 290, ent. Tel. 18097

Decoradors

BUSQUETS, EUSEBI; Aragó, 334, 3., 1.

Decoradors d'interiors

COSP, VDA DE PERE; Rosselló, 231. Tel. 73574

Dibuix i pintura (Efectes de)

GUARDIOLA, Y. Suc. Frigola i Queral; València, 199
HORTA, CASA MIQUEL; Avinyó, 7. Tel. 14993
TEXIDOR, VDA. D'E.; Ronda S. Pere, 16. Tel. 11623

Dibuixants

BUSQUETS, EUSEBI; Aragó, 334, 3., 1.
SABATÉ JAUMÀ, PAU; Aribau, 67

Ebenistes

CAMPAÑA, JOAQUIM; Córsega, 561
FRANCOLÍ, JOAN; Vil·lhonat, 30. Tel. 34749
LINARES, A.; Riera Alta, 21. Tel. 15353
RIBAS, VDA DE JOSEP; C. de Cent, 329. Tel. 14657

Electricistes

FRANCH, JOSEP; Corts, 682. Tel. 16621

Escultors decoradors

HERNÁNDEZ VILA, PERE; Pl. St. Felip Neri, 4

Escultura religiosa

RIUS, CLAUDI; Rosselló, 195. Tel. 74201

Fotògrafs

AREÑAS, RAFAEL; Corts, 670. Tel. 11657

Fotògrafs industrials

SALA CAMPAS, JOSEP; Córsega, 413, ent. 2.

Fotografadors

ESTEVE FELIU, FRANCESC; Via Laietana, 15 Tel. 17069

Fusteries

MONCANUT, FILL DE D.; Paris, 125. Tel. 70966
NIUBÓ I CIA., BALTASAR; Pge. Forasté, 17. Tel. 72553

Fusteries mecàniques

BIOSCA, PERE; Sant Gervasi, 103. Tel. 74714
MANÁ, JOAN; C. de Cent, 63. Tel. 30633

Galeries d'art

SALA PARÉS (ESTABLIMENTS MARAGALL) Petritxol, 5
Tel. 14665

Galvanoplàstia

ROCA GERMANS, S. L.; Corts, 462. Tel. 34826

Guixaires adornistes

AVILA, JACINT; Passeig St Joan, 73. Tel. 75071
CASASÚS, JOSEP; C. de Cent, 474. Tel. 53712
COLL, PERE; Corts, 473. Tel. 31673

Impremta

CASTELLS, EDUARD; Diputació, 333. Tel. 52316

Joiers

SUNYER, RAMON, Granvia, 660. Tel. 11247

Lacadors

SARSANEDAS, RAMON; Amàlia, 31, pral. Tel. 16993

Làmpares

BIOSCA I BOTEY; Rbla. Catalunya, 129. Tel. 73536
CORBERÓ, PERE; Aribau, 103, taller. Tel. 71372

Llibreries d'art

MARTÍNEZ PÉREZ, C.; Banys Nous, 5. Tel. 20542

Metallistes

BIOSCA I BOTEY, Rbla. Catalunya, 129. Tel. 73536
BOLIBAR, SANTIAGO; Rbla. Catalunya, 43. Tel. 19543
CORBERÓ, PERE; Aribau, 103, taller. Tel. 71372

Mobles i decoració

CASAS, LLORENC; Galileu, 50-51-53. Tel. 30537
PARCERISAS I CIA.; E. Granados, 90. Tel. 72573
PRAT, JOSEP; Ferlandina, 67. Tel. 18286

Motlures, marcs i miralls

GASPAR, JOAN (Casa Benítez); Consell de Cent, 323
Tel. 12064

Papers pintats

GIRONA, JOSEP; Corts, 661, Tèl. 53536
GUASCH, FILL DE JOSEP; Rauric, 8. Tel. 10686

Parquets i decoració

BASTÚS, QUERALTÓ I CIA.; Sta. Elena, 6 Tel. 16843

Pintors decoradors

CASALS PEYPOCH, JOSEP; Roger de Flor, 164, taller
PASCUAL, PERE; Mallorca, 255, Tel. 70702
VILARÓ I VALLS; Corts, 604. Tel. 10283

Pintors escenògrafs

ALARMA TASTÁS, SALVADOR; Vergara, 3, 3., 1.
ESCENOGRAFIA BATLLE I AMIGO; Borrell, 210

Projectes de mobles i decoració

BARÓ, CARLES M.ª; (S. G.) Musitu, L

Propaganda (Articles per a)

BASA I PAGÉS; Calàbria, 66. Tel. 33368

Retauls, daurats i policromia

SABATÉ PASTOR, BONAVENTURA; Aragó, 187

Serralleria

SARRIAS, MANUEL; (S. G.) Bolívar, 22. Tel. 70005

Tapissers

LABORDA, EUGENI; Rbla. Catalunya, 45. Tel. 12395
LLOSÀ, PERFECTE; Balmes, 128. Tel. 73434

Tapissos i catifes

AYMAT, TOMÁS; Carrer d'en Villà, ST. CUGAT DEL
VALLÈS, Tel. 20

Teixits per a mobles i decoració

TRONC, ALBERT; Rbla. Catalunya, 32. Tel. 17476

Vidres plans

GARCIA SIMÓN, V.; Rbla. Catalunya, 29. Tel. 15677

D'URBANISME

LA MANGUERA

Lema: *La neteaaat és mitja vida.*

ls serveis de neteja són una de les coses que més donen la mida del grau de civilitat d'un nucli urbà, car el mantenir els carrers nets i lliures de tota sutzura és un dels primordials deures de tota ciutat ben regida. Malauradament, en aquest aspecte Barcelona deixa encara molt a desitjar, ja sia per insuficiència de personal i utillatge, ja sia per la negligència o la rutina que en aquest aspecte, com en tants altres de l'urbanisme ciutadà, acostumen a imperar entre nosaltres. I heus aquí encetat un tema que es presta a llargues disquisicions, encara que de moment sols volem tractar d'un dels més característics d'entre tots els que s'acostumen a fer servir per a mantenir els carrers intransitables, amb tot i proposar-se el contrari. Ens referim a la *manguera*.

Malgrat que això deu passar tot l'any, jo no ho havia atalaiat fins ara, sens dubte perquè durant els mesos de major calor és quan l'home de la manguera regna omnipotent arreu de la ciutat, imposant la seva llei als pobres vianants que no tenen altre remei que anar pel món fent un pam d'ulls si no volen ésser víctimes d'una inesperada dutxa. I, amb tota seguretat, jo hauria continuat sense fixar-m'hi si no hagués estat el què va esdevenir-me l'altre dia i que ara vaig a contar-vos.

Havia jo de passar a l'altra banda del carrer de les Corts Catalanes. Duia pressa i, al moment en què anava a travessar, una espessa cortina d'aigua vingué a barrar-me inoportunament el pas. Tira amunt, tira avall per tal de trobar el punt vulnerable: tot inútil. El doll d'aigua, menat d'una manera mestrívola pel regaire, sols atent al pas dels vehicles, m'anava seguint els passos com una ombra caient davant meu d'una manera matemàtica, havent-me de declarar vençut i aturar-me, per fi, cercant refugi en una entrada tot esperant que passés el xàfec.

Amb tot i el meu tarannà, pacífic de mena, estava furiós. No podia comprendre com a una hora tan inoportuna (quarts de cinc de la tarda), al centre d'una ciutat civilitzada i per uns agents depenent directament o indirectament del Municipi, fos permès molestar d'aquella manera tan inconsiderada els ciutadans pacífics que paguen puntualment llur cèdula i tots els altres tributs que tan paternalment els són imposats en bé d'ells. Les meves furibundes mirades es dirigien naturalment vers el causant immediat del meu enuig, i (vegeu el què són les coses), badoc com sóc, vaig acabar per oblidar-me de tot: de les meves presses, que m'estaven esperant i fins de la rabieta passada, tot interessant-me pel complicat mecanisme que comporta la feina d'anar regant carrers. Ho confesso amb tota sinceritat: vaig sentir-me avergonyit de la meua ignorància. Mai no havia reparat que la feina de regar amb manguera fos cosa tan difícil, perquè evidentment deu ésser-ho quan són necessaris no menys de tres homes per a complir-la.

Jo encara guardo el record de l'admiració que sentia quan era vailet per aquell home de l'estrany davantal de cuir i la grossa regadora que per aquells temps passava matí i tarda pels vells carrers de Barcelona escampant, amb un ritme acompassat i perfecte, una pluja fina de gotetes d'aigua i que, com un herald, precedia el pas dels vells escombriaires, els quals, armats de la grossa escombra de bruc i amb més mandra que traça, anaven escombrant els carrers que després les mestresses o els aprenents de les botigues acabaven de netejar; però el regar amb manguera, la veritat, m'havia semblat sempre una cosa senzilla, despullada de tota mena d'importància. I heus aquí una prova més de com no és convenient formar mai judici gratuït ni sobre les coses en aparença més insignificants, sinó que, al contrari, abans de formar opinió cal veure-les, estudiar-les i, si és possible, fins saber-les fer i tot.

Compendreu ara el meu astorament quan vaig donar-me compte que per a complir aquella feina que jo havia judicat, amb tanta lleugeresa com error evident, cosa senzillíssima, era necessari el concurs de tres homes. El primer, que deu ésser el fadrí major o el mestre de l'ofici, és el que dirigeix la maniobra i porta la manguera agafada pel capdamunt; el segon, que deu ésser l'ajudant primer, l'ajuda a portar-la agafant-la pel capdaval i, carregant-se-la tots dos a l'espatlla, es dirigeixen vers la boca de rec on ha d'ésser empalmada. Com es veu, deu ésser un estre molt pesant quan són necessaris dos homes per a transportar-la. El tercer, o sia l'ajudant segon, els segueix tot xanoxano portant la clau per donar l'aigua.

Arribats al lloc adequat, els dos primers es descarreguen del gran pes de la manguera i, mentre el mestre es col·loca ja en posició d'atac, l'ajudant primer treu la tapa que tanca la boca de rec i hi empalma la manguera quedant en posició de reserva. Aleshores entra en funcions l'ajudant segon, el qual, treta també la tapa de la clau de pas i afegint-hi aquella mena de creu de ferro de què va armat, hi dóna dos tombs deixant lliure el pas a l'aigua, i resta en estat passiu, com l'ajudant primer, tot caragolant alguna cigarreta. El moment és emocionant: es senten dos o tres espetecs que fan fugir esporuguida la gent, i l'aigua, sortint furient, és intel·ligentment administrada pel mestre regaire, el qual la va repartint amb perfecta equanimitat.

I aquesta feina va repetint-se al llarg del passeig o carrer fins a deixar-lo tot xop i ple d'aiguamolls, per a entreteniment i gaudi de cirabotes, rentacotxes i *quitamanchas*.

* * *

De les coses, tot és començar. Ben assabentat del difícil art de la manguera, vaig creure oportú dirigir les meves observacions vers els efectes que aquesta mena de regatge produïa en els afermats ciutadans. Vaig a publicar-les encara que sols sigui com una prova més de la meva ignorància, car sens dubte les deduccions que vaig treure'n deuen ésser errònies, ja que d'altra manera no fóra comprensible que els tècnics, la munió d'arquitectes i enginyers que curen d'aquestes coses, tant per compte del Municipi com de la Companyia de Tramvies, no s'hi haguessin fixat ja. Els prego, doncs, que perdonin la meva gosadia i els agrairia molt que, si és possible, em traguessin de dubtes. Va semblar-me, doncs... però no: val més que anem per parts.

Entre les diverses menes d'afermat existents a Barcelona podem distingir-hi, per al nostre objecte, tres categories: 1.ª els obtinguts a base de grava i sorra o morterot, tot ben atapeït; 2.ª els empedrats amb carreus més o menys regulars posats per fileres damunt un llit de sorra i ajuntats amb la mateixa matèria; 3.ª els asfaltats i enquitranats. Doncs, com anava a dir, a mi va semblar-me que, tant als uns com als altres, d'aquests afermats, l'excessiva mullena els era perjudicial. Als de la primera categoria perquè l'aigua estava fàcilment la superfície de sorra i argila, la qual és arrencada, dissolta i arrossegada per la fúria del doll d'aigua, deixant en descobert la grava, la qual també acaba per disgregar-se. Com es veu per les meves particulars observacions (tal vegada equivocades), a aquesta mena d'afermats no els convindria sinó un discret regatge seguit de tant en tant d'una lleugera capa de sorra que afermés la pols. La manguera els és altament perjudicial, car els destrueix en pocs dies.

També, a la nostra particular manera de veure i entendre les coses, el regatge de manguera és molt dolent per als empedrats: el doll d'aigua rebot furient damunt les pedres, fent saltar la sorra i la terra que les ajunta i quedant en llur lloc l'aigua que a poc a poc va filtrant-se tot estovant el terreny inferior; les pedres es belluguen dins llurs alvèols, el trànsit les ensorra més i més, i ja tenim allí, cada vegada que es repeteix el regatge, un bassol d'aigua bruta que els automòbils s'encarreguen d'escampar moltes vegades pels vestits i la cara dels *peatones*. Això es pot veure i comprovar cada dia a la plaça d'Urquinaona, en aquesta plaça que, com totes o la majoria de les nostres, ni ho semblen ni realment ho són més que de nom.

On l'acció destructora de l'aigua en els empedrats és més palesa, és al costat i al llarg de les vies dels tramvies (és a dir, a mi m'ho ha semblat). Allí, degut al seguit sotragueig produït pel pas dels tramvies, l'aigua s'hi filtra amb molta més facilitat entrant i sortint per les juntures i essent continuament remenada, com en una *coktelera*, formant un suc fi, llefiscós, perfectament mòlt i altament atraient a la mirada: una veritable delícia si, per un atzar, algun esquitx us arriba.

Els menys perjudicats de tots són l'asfaltat i l'enquitranat, encara que, degut a llur

mateixa impermeabilitat, els bassols i aiguamolls hi abunden desmesuradament, i, ultra la natural molèstia que això ocasiona, també a la llarga va filtrant-se l'aigua a poc a poc per les esquerdes i acaba per disgregar i destruir el punt d'unió de l'asfalt amb la capa inferior de ciment i grava que li serveix de llit i produint en certs llocs bosses o bufats que fan que es trenqui i s'esmicoli.

Si aquestes particulars observacions meves poguessin ésser preses en consideració i s'arribés al disbarat de voler-ne treure conseqüències, resultaria que el regatge amb manguera hauria d'ésser bandejat de les vies ciutadanes per les molèsties de tota mena que ocasiona als ciutadans, perquè destrueix els afermats en lloc de conservar-los, i finalment també perquè embruta en lloc de netejar, ja que escampa la pols çà i enllà i deixa els carrers i places, un cop evaporada la mullena, igual o més bruts encara que abans. I després d'això acabaríem per creure sincerament que tenia raó en formular-me *in mente*, després de les meves descabellades observacions, la conclusió que amb l'aigua que es llença a Barcelona (tan sense solta, segons el meu entendre!) podria mantenir-se la ciutat enterament lliure de fang i pols i neta de debò sempre que anés acompanyada d'altres mitjans de neteja, ja que l'acció de l'aigua per si sola és més aviat contraproduent, i que això, que ho sap la més modesta minyona de servei, pel què es veu ho ignoren tots aquests senyors que tenen a llur càrrec aquest primordial servei de la neteja urbana.

Ja veieu quin disbarat!

B. A. d'Oc

NOTES I COMENTARIS

Les perspectives ciutadanes. — El desgraciat enllaç del Passeig de Gràcia amb el carrer d'En Salmeron, fill, a l'igual que tants altres disbarats urbans com havem de patir a Barcelona, de la poca cura i atenció dispensada a aquestes coses de l'estètica urbana pels nostres antics Ajuntaments, ha volgut ésser ara resolt a corre-cuita, amb motiu de l'Exposició, amb unes obres a les quals volem dedicar uns lleugers comentaris valent-nos per a això de la mateixa nota publicada per la Comissió d'Eixampla sens dubte per assabentar el poble de la transcendència i significat de la cosa. Diu així:

«El remate del Paseo de Gracia no había logrado feliz realización. Entre los proyectos que habían sido elaborados con dicho objeto, figuraba el de prolongar las líneas de dicha vía hasta la Plaza de Lesseps, pero este proyecto tiene el gran inconveniente de su coste crecidísimo. Por ello, la actual Comisión de Ensanche fué a la modificación de las líneas del llamado «Cinco de Oros» y, aunque con aquella reforma mucho había ganado la ordenación del tráfico y el urbanismo de aquella plaza, no hubiera sido resuelto el problema que presen-

taba el extremo superior del Paseo de Gracia en su enlace con la calle de Salmerón.»

Com es veu, aquí no es fa esment ni per atzar del projectat monument a Pi i Margall, superba creació de l'escultor Miquel Blay per a la realització de la qual s'havien recaptat ja importants quantitats entre les quals, ultra els donatius particulars, n'hi figuraven de votades per l'Ajuntament de Barcelona (25.000 pessetes), per la Mancomunitat i Ajuntaments de Catalunya i fins per Diputacions i Ajuntaments d'altres indrets.

«La Comisión de Ensanche estudió un proyecto que lo resolvía y acordó llevar a la práctica el que se ha inaugurado.»

Aquest projecte deixa virtualment acabat el Passeig de Gràcia a l'altura del seu encreuament amb la Diagonal i carrer de Còrsega, essent la resta com un tap posat al carrer d'En Salmeron, com un afegitó deslligat del Passeig per la solució de continuïtat formada per la gran plaça resultant d'aquest encreuament. No s'han tingut en compte les dificultats i perills que per als que encara anem a peu representa l'haver de travessar aquell gran espai en dies d'un xic de trànsit. Però

deixant de banda aquest petit inconvenient, ja que en l'actualitat els *peatones* no compten gaire, prosseguim:

«Las obras de pavimentación de las calzadas fueron hechas con toda rapidez y en forma que el tráfico público no sufrió un solo día de entorpecimiento.

Una vez pavimentadas las zonas del tráfico rodado y construídas las aceras, se fué a la de los jardines que están formados por un parterre. Siguen a dicho parterre unos pequeños jardines que circundan el remate superior, dando marco a la fuente que decora el extremo superior del Paseo de Gracia.

La parte baja del jardín está constituída, como decimos, por un parterre, que ha sido felpado de gazon (*gazon*, eh que bonic? No *césped*, com sembla que hauria de dir-se en correcte castellà, sinó *gazon*, que deu fer més *erudito*) y con dos líneas de flores, y la parte alta por la fuente de que luego se hablará, detrás de la cual, para formar un fondo a la misma, existe un macizo de grandes arbustos, tales como laureles, thuyas, brachychiton, ilex, etc. Ambos lados del jardín están formados por platabandas que contienen laureles, adelfas y grupos de flor. Algunos bancos de piedra labrada completan la ornamentación de este espacio.

Era propósito decidido de la Comisión que esta urbanización fuera inaugurada con motivo de la Exposición de Barcelona, pero la conveniencia de no distraer brigadas de obreros que tenían su cometido en obras que interesaban más a la ciudad que las que estamos describiendo, obligó a dicha Comisión a imponerse el sacrificio de dar la prelación a aquellas.»

Amb aquestes obres, la plaça que havíem convingut a anomenar familiarment del *Cinc*

d'Oros, o de les *Setrilleres*, queda neta i pedrada: el monument projectat al seu centre, amb tot i la llavor soterrada anys ha en forma de *primera pedra* (i última pel què es veu), no ha germinat, i en el seu lloc no queda res més que la *tortuga* lluminosa i el bo de l'urbà, vetllador de l'estricta compliment de les novíssimes lleis del trànsit, aguantant estoicament les rigors del sol o el vent i la pluja. El gran monument que, sense tancar la perspectiva del carrer d'En Salmeron, hauria fet com un digne i bell capçal del passeig, cal cercar-lo ara més amunt en forma de fontana artística.

«La fuente que remata el Paseo de Gracia está formada por dos pilones, uno superior y otro inferior. El primero termina por cuatro columnas procedentes del templete de la Plaza de Cataluña que vienen coronadas por sendos aguilotos en actitud de vuelo unos y de reposo otros, como símbolo del pensamiento humano.

En el pilón superior están las agrupaciones escultóricas integradas por Minerva, esculpida en mármol, y los carros del Sol y de la Luna en bronce. El agua mana del pilón superior y se dirige contra la quilla de la barca, sobre la cual está Minerva, para dar a dicha agrupación escultórica la sensación de movimiento.

De Borrell y Nicolau son las siguientes palabras:

«— Los carros del Sol y de la Luna simbolizan las ideas del nacer y del dejar de ser: los caballos encabritados del carro de Helios relinchan ante la luz que anuncia el nuevo día, y los de Selene agachan pasivamente sus cabezas, como símbolo de su extinguido reinado. Entre ellos surge Minerva, la inteligencia razonada que se extiende a todos los dominios de la humana actividad como símbolo de fortaleza y de trabajo y para recordar al hombre

que la tierra le fué entregada para crear en ella el reino de la dicha y de la libertad.

En este sentido preside el Paseo de Gracia: la composición general de esta agrupación espero responda al más puro concepto de la estatuaria. Un ritmo ponderado y de orden debe envolver los volúmenes inquietantes y vigorosos de los caballos del carro de Helios, en oposición al sentido de vencimiento de los del de Selene.

La estatua de la diosa es de mármol blanco estatuaria de Italia, como símbolo inmaculado del pensamiento divino, y las agrupaciones de los carros del Sol y de la Luna son de bronce dorado, el del primero, y ligeramente plateados el de la segunda. La visión ha de ser de una belleza extraordinaria.

Las figuras todas de las agrupaciones son mayores que el tamaño natural. —»

La majestad sin énfasis, la serena fortaleza, la noble sencillez y la tranquila prestancia que informan las esculturas de la fuente, inspiradas en los cánones clásicos, darán un sello de inconfundible distinción a aquellos jardines, que serán reposo de ancianos y descanso de paseantes, ya que la Comisión de Ensanche destina para los niños los que se están construyendo en el Paseo de San Juan y que serán ornamentados con motivos propios de la infancia.

La parte arquitectónica es proyecto del Director de Parques, Jardines y Arbolados, don Nicolás María Rubió, y las esculturas de don Juan Borrell y Nicolau.»

Deixant de banda això dels *cánones clásicos* aplicat a les escultures (cosa ben discutible, per cert), hem de regraciar a l'autor del conjunt l'haver atinat a dur a terme aquesta obra, susceptible d'algun retoc que al nostre entendre la milloraria molt, sense haver sacri-

ficat ni un sol arbre dels que ja hi havia plantats: procedir ben diferent del que d'un quant temps a aquesta banda ha vingut seguint-se en altres obres d'urbanització.

El curs que està a punt de començar. —

El dia 1.^r del propinent octubre començaran les classes de Natural del Foment de les Arts Decoratives i també el curs de 1929-1930 de l'Escola Massana, la matrícula del qual ja és completa a hores d'ara, cosa que palesa d'una manera evident el gran interès que desperta aquesta Escola entre els nostres joves obrers artistes. Caldria, però, que també els patrons s'hi interessessin aportant-hi llur concurs, a fi de fer més potent aquest centre docent, que tan belles esperances fa concebre, per a poder així eixamplar el seu radi d'acció limitat actualment a les seves pròpies possibilitats.

Natura, inspiració, emoció, sentiment, etc. — Heus aquí uns conceptes emesos ja fa algun temps en una conferència pel nostre il·lustre amic J. Farran i Mayoral, els quals avui ens plau reproduir:

«Ara compareu aquesta exigència múltiple i dificultosa amb les concepcions vulgars, que són també les d'alguns que pretendrien fer música. No veuen en el músic sinó una mena d'«inspirat», d'home qui s'«emociona», qui té molt de «sentiment; en qui la música és una mena d'erupció «espontània» (oh l'espontaneïtat!) que li brolla d'ací o d'allà, mentre ell, afavorit miraculosament, va escoltant les veus d'aquella natura tan acreditadeta, etc., etc.

És curiós com té dura la vida aquest mite romàntic de la natura que considera com a més natural en l'home allò que l'acosta més al primitiu o al salvatge. Com si la natura, la veri-

table natura, l'home no se l'hagués de guanyar pam a pam amb un treball de saber i d'ascesi de totes les hores. Com si tot el què és cultura i meditació, i en ordre més alt revelació, no servís per a aquesta finalitat: que l'home pugui «reconquerir» la pròpia natura.

Més natural, doncs, vol dir no ésser més *negrito* ni més indi (com fa l'*indtu* encara mant naturalista), no perdre's en el barboteig infantívol, en el flabioleig de l'ignar, sinó ésser més savi, més cultivat, més educat.

— I la inspiració? — em diran alarmats alguns. Heus ací una paraula acreditada per segles, esquitx tal volta de supersticions orientals (Plató en parla ja; però, si es mira bé, amb molta d'ironia i amb un marcat menyspreu); un concepte mal definit excusa de moltes ignoràncies i xarlatanismes, i que la psicologia moderna acabarà tal volta per dissoldre definitivament.

En fi, com a vague lloc comú, i per a entendre'ns, encara podem amb precaucions usar la paraula. Mirem, però, que àdhuc el qui vulgui acceptar-la orbament, donant a la creació artística un sentiment religiós que tal volta essencialment no li escau, haurà de reconèixer que a la inspiració, a l'esperit que bufa on vol, a la «gràcia» (passeu el mot profanador tal volta), caldrà que siguin preparades les vies interiors, amb l'estudi i l'ascesi. I que abandonar-se, emperesir-se, exposarà a preparar les vies per al diable, o simplement per al ridícul propi o l'histrionisme. Ningú més histrió, sovint, més xarlatà, més insincer, que el partidari de l'espontaneïtat i la simplicitat de la naturalesa (la naturalesa «simple»!)

L'art, doncs, que es mostra la més espiritual de totes, és, per això mateix, la més exigent de treball i de saviesa.

El què diem de la «inspiració», diguem-ho també de l'«emoció»: aquell sotraqueig corporal, molt interessant sobretot per al fisiòleg, el biòleg i el patòleg, és ben sovint, si no sempre, enutjós i destorbador acompanyament del treball artístic.

I del «sentiment», què en direm? ¿d'aquest altre mite romàntic, abstracció fisiològica i psicològica que perd cada vegada més de crèdit? Maria-Teresa Vernet, il·lustre escriptora, noia exquisida, em confessava dies passats que cada vegada comprenia menys què vol dir la paraula «sentiment». D'altra banda, no perquè un senyor s'emocioni o «senti» d'allò més (això abans era un elogi!) vol dir que està capacitat per fer escultura, ni pintura, ni música, sinó sovint tot el contrari.

Que és necessària una base de vitalitat superior, de sentits oberts i afinats, d'intel·ligència clara, de bona memòria, d'àgil reactivitat; una riquesa de personalitat, en fi, això qui ho dubta? Però fixeu-vos que sota aquelles falses categories espirituals, en realitat i sense voler, es pretén lloar tot el contrari d'una personalitat rica i excusar veritables inferioritats i defectes.

Heus ací greus errors que anem ajudant a esvaïr, que entre tots havem aconseguit bandir en bona part de la literatura, de l'escultura, de l'arquitectura nostres, però que en música se'ns mostren encara recalitrants i en pintura ofereixen retorns lamentables.»

FURNITURERIA CANAMERAS

CUINES FIXES. POR
TATILS. CENTRALS
IESPECIALS. TERMOC
SIFONS. CALIFAC
PANXES. ESCALFA
SALAMANDRES

FÁBRICA: DI PUTACIÓ, 415-423; SICÍLIA, 226-232 Teléf 50723
DI PÓSIT: HOSPITAL. 87-Teléf 17091. BARCELONA

es/30

UNA TASSA DE XOCOLATA
AMATLLER
ÉS EL DESDEJUNI
MÉS NUTRITIU I AGRADABLE